

LEMA:

El geni invisible del Palau.

Quelcom invisible pero existent, geni o fantasma, es passeija, amo absolut de l'espai i de les coses per l'ambit ple de dignitat i tradició del Palau de la Música barcelonès. No puc imaginarlo com el legendari monstre humà de l'Opera de París. El nostre té d'ésser harmoniós i ple de gracia; les formes andrògines, gairebé femenines com les d'un angel adolescent de túnica blanca rebossada d'or. Or vell qu'es desprend i s'arrapa als mes inversemblants recons ajudant a l'ornamentació amb pincel·lades barroques. Té de sentir-si be el nostre fantasma en la pomposa residència del carrer Amadeu Vives tan evocadora i plena de simbolismes. Una realitat d'encís i misteri l'uneix a l'història de la casa tan bellament escrita en el llenguatge universal de la Música. L'hoste invisible del Palau va néixer amb la propia gestació de la magna obra i com ella serà etern perquè simbolitza el sentiment individual que l'hi donà vida. Ell fou qui pessigollà l'ànima exquisida d'uns homes -Millet i Vives, capcevanter- arbolant la seva sensibilitat fins al miracle. (Les efemèrides glorio-

ses de l'Orfeo Català, 1891-1951, descrites ja per plomes brillants i autoritzades, no caben en aquest humil treball d'adhesió i afecte.) Ell, fou qui, amb entusiasta exaltació inspirà a Domènech i Montaner un atrevit concepte arquitectònic. I finalment ell creà l'home en el sentit artístic, naturalment, a oncs Deu i solsament Deu s'havia aïgnat fer-ho un dia florit d'Abril de 1867. Lluís Millet, seria l'elegit a qui es faria ofrena d'aquella custòdia d'art i el geni seria el seu preceptor, inspirant-li mil meloies, possant tendresa al seu cor i dalit a les mans; i a la testa, una esplenaent fè al-lucinaaa. Fè en una obra que seria sempre de seny i amor. Al entorn de mestre Millet, al escalf de la patriarcal presència, s'hi va agrupar una família. Simbol de virtuts catalanes, va anar creixent cassolana i discreta, i al ensems profunament cristiana. ~~El~~ Al transcorre el temps, noves branques, nova sàvia en cada generació i sempre en mig com un roure fronaós, la magnètica personalitat del Mestre. La cruessa del assaig sabia endolcirla quan convenia: Un reny mig mofeta a les noies, un tò mes viu al altre element i un crit d'avi reganyós a l'"escolania". Tot, amb aquella suavitat no exenta d'energia que sols posseeixen els grans conductors. I aixís es féu possible el part lluminós de les misses de Bach i de Bethowen i els prodigis litúrgics

de Vitoria i Palestrina, sense oblidar ni un sol moment la melodia bucòlica, les tonades populars i primitives que son el cabdal polifònic de la nostre terra. El geni seràfic de la casa, intervenia en tot. D'un recull de gorges incontrolades en féu florir un pomell de veus pulides i afinades fins la perfecció, mentre en el cor del Mestre hi anava sembrant la mes fervent de les il·lusions. L'Orfeó Català, podia, - deia millor - estendre aquell prestigi guanyat amb tenacitat i sacrifici més enllà de fronteres propies. França, Italia, Anglaterra, rendirien - com aixís ho feren - homenatge d'admiració a Espanya per mitjà de l'entitat polifònica excepcional. Catalunya com una mare emocionada no l'hi cabia al cor tanta alegria i en un rampell molt català, desbordà en llagrimas. L'Orfeó seguí ascendint com un aerostat no pas inflat d'orgull però sí d'aridesa. Una orgia de notes i signes, pautes i silencis, l'elevà fins al punt àlgid de la seva consagració definitiva. Com en el poema d'Straus havien coronat el cim, i la montanya no tenia per ells ja cap misteri. El repòs era aloc i serè; quasi elegíac. I era bó de sentir aquell escalf de triomf tan lluminós i tan humil alhora. Desde el cim, mestres i cantaires i tots quins havien fet possible la gran realitat, podien entonar l'himne alegòric d'uns ideals fets a disciplina. I aixís fou fins la data trista de 1936. Un tràgic des-

boraament sotragueijà la Patria i en un espai tan llarg de dolor i sombra es feu dispersa l'aucellada cantaire de l'Orfeó Català. Foren parcals sense branca al impuls d'uns elements apocalíptics. Al Mestre, acongoixat i trist per una melangia ja incurable, l'hi ~~mançaba~~ a son entorn el xerroteig amic i l'escalf familiar de la becada. Mansament cristià, s'estrenyè amb amor aprop dels seus; pero un del-liri de notes i harmonies, trencaven el seu son tan lleu i fràgil. Tenia que fer més, molt més encare aoncs la seva obra reviuria un jorn fúlgida i clara. I aixís fou. Ell s'en va anar deixant en tots una tristessa amarga; pero deixant també en embrió una promessa. La del seu fill, el Mestre d'arc. En homenatge a n'ell, el geni seràfic de la casa, reuiu dinàmic, vigorós, ple de potencia després d'un llarg sejour de voluntaria absència. ¿ Estaba ocult a l'orgue o empetitit dormia dins l'orella gegantina del gran Wagner ? Possiblement vagaba errant i avui ja ~~Wotan~~ brinca desde un lotus de cristall a una Walkíria. I el seu ardit alè és manifesta altre volta en les mans senyorials i en el nervi sincopat de Lluís Maria, concedintli a més tota la gracia d'una herencia qu'és ja del tot intransferrible. I sinó, el temps ens ho dirà, quan aquesta figura joventísima i estimada del mes petit Millet, amb la rossa testa tan igual al avi, puji al atril i entorn d'ell s'agrupin

els vells cantaires; i la nova llevar arrel i grani per-
que sigui veritat, -com ho és l'inpalpable realitat d'un
vell fantasme- la única raó que fa qu'els homes tinguin
ja el seu troç de Cel aquí en la Terra.